

§ 272

Dnr KS 2021/000911-2

Svar på remiss- Trafikverkets rapport Analys av alternativa modeller för färjetrafik till Gotland

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Yttrandet från kansli- och utvecklingsenheten godkänns och översänds till Infrastrukturdepartementet som Oskarshamn kommuns yttrande i rubricerat ärende.

Ärendet

Trafikverket har inför nästa upphandling av Gotlandstrafiken lämnat en rapport i ett regeringsuppdrag som syftat till att utreda alternativa modeller för trafikeringen. 4 modeller har utvärderats för att nå de mål och målnivåer som trafiken ska möta i form av t.ex. servicegrad, klimat samt ekonomiska ramar. Trafikverket föreslår en modell där staten ska äga fartygen och upphandla driften. En övergång till denna modell tar minst 10 år och är inte aktuell inför upphandlingen 2027. Trafikverket bedömer vidare att klimatmålen sannolikt behöver nås genom en kombination av minskad energianvändning och förnybara drivmedel. För att inte påverka servicegraden och riskera Gotlands utveckling föreslås därför att överväga kortast resväg, intrång i antal turer och minskade fartygsstorlekar.

Oskarshamn kommun har aktivt deltagit i samrådsprocessen och avlämnade i protokoll 2021-04-27 §111 ett yttrande kring kommunens ståndpunkter inför en kommande Gotlandstrafik.

Yttrande från kansli- och utvecklingsenheten

Färjeförbindelsen mellan Oskarshamn och Visby har en lång tradition och trafiken har varit igång sedan 1875.

Idag utgör trafiken från Oskarshamn 25% av persontrafiken och 2019 uppgick resandet totalt till närmare 475 000 personer via den södra linjen.

För godset är Oskarshamn viktigare och närmare 50% av godshanteringen till och från Gotland sker i Oskarshamn. Över 400 000 lastmeter gods både försörjer Gotland och ger tillgång till södra Sverige som en marknad för Gotländska producenter. Detta är ett särskilt viktigt incitament för Oskarshamn som det sydliga hamnalternativet.

Försvarsmakten har också lyft vikten av linjen till Visby via Oskarshamn, inte minst nu när det försämrade säkerhetsläget inneburit en ökad närvaro på Gotland.

Oskarshamn kommun har inga synpunkter på vem som äger fartygen eller hur driften upphandlas, men har starka synpunkter kring hur Trafikverket totalt ignorerat övriga inspel kopplat till service, befintlig logistik och infrastruktur på fastlandet sina kalkyler. Kommunen finner det märkligt att Trafikverket, med ett samlat ansvar för trafikens klimatpåverkan kan presenterar ett förslag där "hela resan" inte ingår. Att transportströmmarna söderut som står för 50% ska behöva ta 10-30 mil längre väg riskerar öka utsläppen och ger nya stora utmaningar för djurskydd, försvaret och försörjningen av Gotland.

Att Trafikverket spår fördyrande kostnader för alternativa bränslen är i detta korta scenario förståeligt, men resan mot ny bränslen och innovativ framdrift är redan här. I dagarna presenterade Gotlandstrafiken en helt ny konceptfärja som kan tas i drift redan 2030. Den är vätgasdriven men klarar andra alternativa fossilfria gasformiga bränslen. Tekniken är redan här, valet är enkelt.

§ 272 fortsättning

Trafikverket investerar också i för en sjöfart och färjetrafik i Oskarshamn. I förslag till Regional plan för Kalmar län ligger från 2025 stora satsningar på att knyta södra Sverige närmare och säkrare till Oskarshamn och Gotland. I Planförslaget ligger över 400 Mkr för en ny anslutning av rv 37/47 och en ny anslutning till södra infarten och vägen till terminalen.

Oskarshamn kommun ogillar därmed stora delar förslaget och uppmanar Regeringen att behålla dagens hamnar och linjer. Oskarshamn ska vara en av hamnarna i bastrafiken till Gotland och kommunen lyfter följande ståndpunkter som underlag för kommande beslut:

- Färjeöverfarten ska ta högst tre timmar. Avgångs- och ankomsttider måste vara anpassade efter företagets behov av att koppla samman med logistikkedjorna på fastlandet.
- Färjetrafiken mellan Oskarshamn och Visby ska utgöra delar av ett väl fungerande logistiksystem till totalförsvarets behov och krislägen.
- Oskarshamn kommun verkar för att förbättra väg- och tågförbindelserna till/från Oskarshamn. Regionen satsar vidare på utökad tillgänglighet för färjeresenärer till kollektivtrafik för att kunna resa söderut och västerut i landet och Trafikverket satsar nu stort på vägnätet till och från Oskarshamn.
- Regeringen har en klimatpolitisk handlingsplan. Trafikverket bör använda upphandlingen av Gotlandstrafiken för att åstadkomma en snabb färjetrafik mellan Oskarshamn och Visby med hög miljö- och klimatprestanda. Låt teknikutveckling och innovation vid upphandlingen ge energieffektiva fartyg som är oberoende av fossila bränslen.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för barn och unga.

Ärendets behandling

I ett tjänsteutlåtande, 2021-12-20, från kansli- och utvecklingsenheten föreslås att yttrande från kansli- och utvecklingsenheten godkänns och översänds till Infrastrukturdepartementet som Oskarshamn kommuns yttrande i rubricerat ärende.

Dagens sammanträde

Kommundirektör Henrik Andersson föredrar ärendet.

Ordföranden ställer proposition på förslaget och finner att arbetsutskottet beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kansli- och utvecklingsenheten, 2021-12-17

Bilaga: Remiss – Trafikverkets rapport Analys av alternativa modeller för färjetrafik till Gotland

Skickas till

Infrastrukturdepartementet